

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 10/2009 vp

Hallituksen esitys laeiksi pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoja ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta sekä jätelain 3 §:n ja joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 3 päivänä kesäkuuta 2009 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laeiksi pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoja ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta sekä jätelain 3 §:n ja joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta (HE 80/2009 vp).

Lakialoite

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä seuraavan aloitteen:

- LA 82/2007 vp — ed. Raija Vahasalo /kok ym.: Laki Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnasta annetun lain muuttamisesta, joka on lähetetty valiokuntaan 12 päivänä lokakuuta 2007.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Auli Valli-Lintu, valtiovarainministeriö
- hallitusneuvos Pekka Kouhia, liikenne- ja viestintäministeriö
- ympäristölakimies Leena Eränkö, Suomen Kuntaliitto
- hallintojohtaja Yrjö Judström, Helsingin kaupunki
- hallintojohtaja Matti Hilli, Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta YTV.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- työ- ja elinkeinoministeriö
- Uudenmaan liitto
- Espoon kaupunki
- Keravan kaupunki
- Kirkkonummen kunta
- Vantaan kaupunki
- JUKO ry
- Jyty Helsinki ry.

HALLITUKSEN ESITYS JA LAKIALOITE

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki pääkaupunkiseudun kuntien jätehuoltoja ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta. Ny-

kyinen pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnasta annettu laki kumottaisiin. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi jätelakia ja joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annettua lakia.

Lailla säädettäisiin pääkaupunkiseudun neljälle kunnalle eli Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan kaupungille velvoite hoitaa yhteistoiminnassa jätehuolto sekä alueen joukkoliikenteen suunnittelu ja palvelujen hankkiminen. Tehtäviä hoitaisi kaksi erillistä kuntayhtymää.

Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta jatkaisi toimintaansa vuoden 2009 loppuun saakka. Sen omaisuus jaettaisiin Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan pääomaosuuksiksi kuntayhtymässä siinä suhteessa, kuin kunnat ovat vastanneet Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnan varoista ja veloista, jolleivät kunnat kuntayhtymän perussopimuksessa toisin sovi.

Lakiin otettavalla siirtymäsäännöksellä vastaanottavat kuntayhtymät vapautettaisiin velvollisuudesta suorittaa varainsiirtovero niille siirtyvistä, Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnan käytössä olevan kiinteistöosakeyhtiön osakkeista samoin kuin muista osakkeista.

Jätelakia ja joukkoliikenteen tarkastusmaksusta annettua lakia muutettaisiin korvaamalla viittaukset Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskuntaan viittauksella asianomaiseen tehtävää hoitavaan kuntayhtymään.

Laki pääkaupunkiseudun kuntien jätehuolto ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian syksyllä 2009 kuitenkin siten, että muita säännöksiä kuin loppuselvityksen laatimista koskevaa säännöstä sovelletaan vuoden 2010 alusta. Muut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2010 alusta.

LA 82/2007 vp

Lakialoitteessa LA 82/2007 vp ehdotetaan, että lakia Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnasta muutetaan siten, että yhteistyövaltuuskunnan jäsenkuntia ovat Helsingin, Espoon, Kauniaisten ja Vantaan kaupunkien lisäksi ne kunnat, jotka hakemuksestaan on hyväksytty yhteistyövaltuuskunnan jäseniksi.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Yleistä

Nyt säädettävällä lailla pääkaupunkiseudun kuntien jätehuolto ja joukkoliikennettä koskevasta yhteistoiminnasta on tarkoitus perustaa pääkaupunkiseudulle kaksi kuntayhtymää, toinen hoitamaan jätehuollon, toinen joukkoliikenteen tehtäviä. Lisäksi hallituksen esitys sisältää teknisiä muutoksia kahteen muuhun lakiin.

Hallintovaliokunta pitää erinomaisena, että metropolialueen yhteistyötä rakennetaan nyt ehdotetulla tavalla tehtäväkokonaisuuksien pohjalta ja perustettaville kahdelle kuntayhtymälle voidaan määrittää selkeät toimenkuvat. Hallituksen esitys kokoaa perustellusti joukkoliikenteen suunnittelun pääkaupunkiseudulla yhteen organisaatioon. Myös yhdyskuntajätehuollon järjestämisen osalta on ollut ja tulee jatkossa

olemaan entistäkin tarpeellisempaa tehdä seudullista yhteistyötä kuntien kesken.

Lakiehdotuksen 1 §:n soveltamisalan mukaisesti laki velvoittaa vain pääkaupunkiseudun kuntia eli Espoon, Helsingin, Kauniaisten ja Vantaan kaupungeja, jotka on mainittu erikseen nimeltä myös nyt kumottavassa laissa Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnasta (1269/1996). Lakiehdotuksen 5 §:n mukaan molempien kuntayhtymien jäsenkuntina voi olla myös muita kuin pääkaupunkiseudun kunnat. Nämä kunnat voivat liittyä sopimusperusteisesti joukkoliikenteen ja jätehuollon kuntayhtymiin. Siitä, että jokin näistä kunnista mainittaisiin nimenomaisesti lain 1 §:ssä, ei kunnan kannalta ole hyötyä sopimusperusteiseen menettelyyn verrattuna. Tällainen lainsäädäntömenettely johtaisi vain tarpeeseen tarkistaa lain soveltamisalaa aina, kun jokin uusi kunta haluaisi yhteistyöhön mukaan.

Valiokunta pitää pääkaupunkiseudun joukkoliikenteen tehokkaan hoitamisen ja jätehuollon keskitetyn järjestämisen kannalta olennaisen tärkeänä, että lain tarkoittamiin kuntayhtymiin liittyvät sopimuserusteisesti jäsenkuntina muitakin kuin siihen lain nojalla kuuluvat pääkaupunkiseudun kunnat.

Henkilöstön asema

Henkilöstön asema on järjestetty 1. lakiehdotuksen siirtymäsäännöksellä siten, että Yhteistyövaltuuskunnan palveluksessa olevan henkilöstön ehdotetaan siirtyvän perustettavien kuntayhtymien palvelukseen ja siirto katsotaan työsopimuslaisissa (55/2001) ja kunnallisesta viranhaltijasta annetussa laissa (304/2003) tarkoitettuiksi liikkeenluovutukseksi. Työnantajan vaihtuminen ei lakiehdotuksen perustelujen mukaan vaikuta henkilöstön palkka-, loma- tai eläke-etuuksiin.

Valiokunta pitää tärkeänä, että turvataan myös niiden työntekijöiden ja viranhaltijoiden asema, jotka eivät siirry uusiin kuntayhtymiin.

Siirtymävaihe

Nyt käsiteltävällä hallituksen esityksellä (HE 80/2009 vp) on liittymäkohtia eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnassa parhaillaan käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen joukkoliikennelaiksi sekä laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 110/2009 vp). Joukkoliikennelakiehdotuksen 62 § sisältää liikennelupien ja sopimusten voimassaoloon liittyvät siirtymäsäännökset. Niiden mukaan niissä Helsingin seudun kunnissa, jotka eivät kuulu

Helsingin seudun liikennekuntayhtymän toimivalta-alueeseen, siirtymäajan liikennöintisopimukset voidaan irtisanoa vasta useita vuosia ensin mainitun hallituksen esityksen voimaantulon jälkeen.

Hallintovaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että mainittu säännös voi käytännössä vaikeuttaa pääkaupunkiseudun joukkoliikennekuntayhtymän laajentumista ennen joukkoliikennelain 62 §:n siirtymäsäännösten voimassaoloajan päättymistä, minkä vuoksi joukkoliikenteen suunnittelu ja järjestäminen nykyistä laajempaan, tarkoituksenmukaisena kokonaisuutena Helsingin seudulla voi hankaloitua.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa 1.—3. lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomina.

LA 82/2007 vp

Nyt hyväksyttävällä 1. lakiehdotuksella kumotaan Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnasta annettu laki siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että lakialoite hylätään.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta ehdottaa,

että 1.—3. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomina ja

että lakialoite LA 82/2007 vp hylätään.

HaVM 10/2009 vp — HE 80/2009 vp

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 2009

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Tapani Töllli /kesk	Timo V. Korhonen /kesk
vpj.	Tapani Mäkinen /kok	Valto Koski /sd
jäs.	Thomas Blomqvist /r	Outi Mäkelä /kok
	Juha Hakola /kok	Petri Pihlajaniemi /kok
	Lasse Hautala /kesk	Raimo Piirainen /sd
	Rakel Hiltunen /sd	Lenita Toivakka /kok
	Pietari Jääskeläinen /ps	Unto Valpas /vas
	Oiva Kaltiokumpu /kesk	vjäs. Satu Taiveaho /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Sivonen.